

Univerzitet u Beogradu
Filozofski fakultet
Odeljenje za psihologiju

MOTIVACIJA I EMOCIJE

Slobodan Marković

Tematske celine

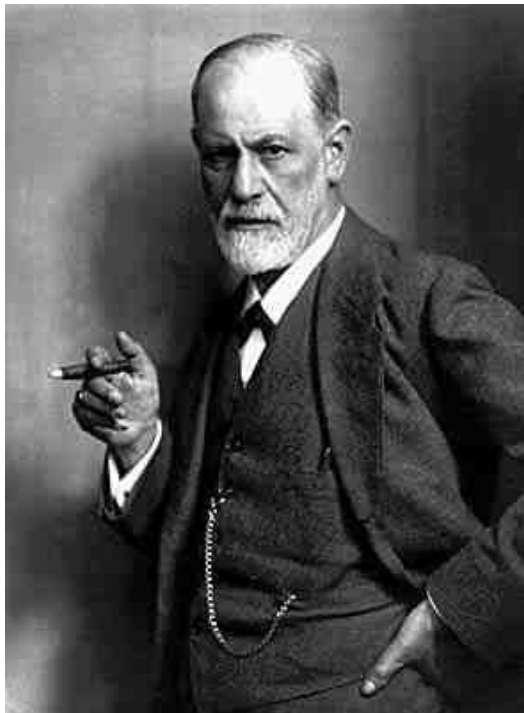
MOTIVACIJA: Instinkti, Fiziologija, Nenagonska motivacija

EMOCIJE: Neuralne osnove, Fenomenologija, Teorije

SPAVANJE I SAN

KLASIČNE TEORIJE NAGONA KOD LJUDI

PSIHOANALIZA



Sigmund Freud
(1856-1939)

BIHEJVORIZAM



Clark Hull
(1884-1952)

PSIHOANALIZA: Freud



PSIHOANALIZA: Freud

LIČNOST KAO ENERGETSKI SISTEM

Vrste nagona (energije)

Eros: libido, seksualni nagon (dinamički princip)

Tanatos: nagon smrti, razaranje (haos, entropija)

PSIHOANALIZA: Freud

LIČNOST KAO ENERGETSKI SISTEM

Nivoi realizacije nagona

Potreba: telesno stanje

Želja: mentalno stanje

PSIHOANALIZA: Freud

LIČNOST KAO ENERGETSKI SISTEM

Načini zadovoljenja nagona

Direktno i sirovo: princip **zadovoljstva**

Odloženo i simboličko: princip **realnosti**

PSIHOANALIZA: Freud

LIČNOST KAO ENERGETSKI SISTEM

Struktura ličnosti: balans 3 domena



PSIHOANALIZA: Freud

LIČNOST KAO ENERGETSKI SISTEM



Upravljanje energijom

Id: **primarni procesi** (primitivni fantazmi)
gospodarenje libidom

Ego: **sekundarni procesi** (intelekt. suđenje)
kognitivni „parazit“

PSIHOANALIZA: Freud

LIČNOST KAO ENERGETSKI SISTEM



Ekonomija libida

Normalno zadovoljenje libida

Simbolička zadovoljenja

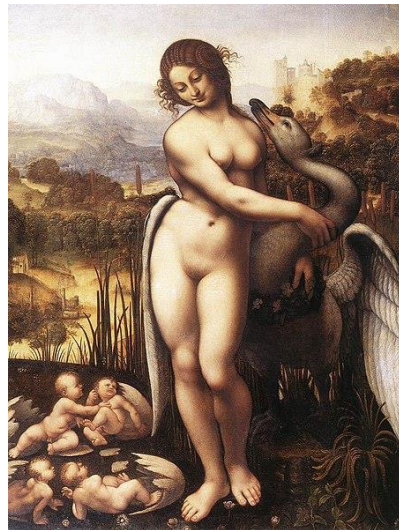
Psihopatologija

PSIHOANALIZA: Freud

LIČNOST KAO ENERGETSKI SISTEM



Simboličko zadovoljenje



PSIHOANALIZA: Freud

LIČNOST KAO ENERGETSKI SISTEM



Dobiti od simboličkog zadovoljenja libida

Id: energetska **pražnjenje**
katarza!

Ego: očuvano **samopoštovanje**
meh. odbrane: “nisam ja, on je!”

Super Ego: održana **kontrola**
nema sirovog zadovoljenja

PSIHOANALIZA: Freud

LIČNOST KAO ENERGETSKI SISTEM

Stadijumi psihoseksualnog razvoja: „put“ libida

1. oralni
2. analni
3. falusni => Edipov/Elektrin kompleks
4. latencija
5. genitalni (zrela seksualnost)

BIHEJVIZORIZAM: Hull



BIHEJVORIZAM: Hull

LIČNOST KAO SISTEM NAVIKA

Klasični i radikalni bihejviorizam: *Wattson, Skinner*

S – R ... i ništa više!

Neobihejviorizam: *Tolman, Hull, Osgood*

S – O – R + organska varijabla

s – H – r + navika kao stečena unutrašnja dispozicija

S – r_m – s_m – R + medijacioni procesi (unutrašnji znaci)

BIHEJVORIZAM: Hull

LIČNOST KAO SISTEM NAVIKA

Navika: S – R šema, klasični bihejviorizam (*Wattson*)

Nagon: potreba, unutrašnja draž, O varijabla

S – O – R šema, neobihejviorizam (*Tolman*)

Insentivna motivacija: podsticajni cilj, potkrepljenje

BIHEJVIOIZAM: Hull

LIČNOST KAO SISTEM NAVIKA

Principles of Behavior (1943):

$${}_S E_R = {}_S H_R \times D \times V \times K$$

${}_S E_R$ - ekscitatorni potencijal, verovatnoća reakcije na stimulus

${}_S H_R$ - snaga navike izvedena iz prethodnog uslovljavanja

D - snaga nagona merena npr. vremenom gladovanja i sl.

V - jačina stimulusa

K - „insentiv“, privlačnost rezultata reakcije

KLASIČNE TEORIJE NAGONA KOD LJUDI

PSIHOANALIZA I BIHEJVIOIZAM

Sličnosti

Determinizam

Ličnost je posledica svoje prošlosti, tj. razvoja libida ili potkrepljenja

Biologizam

Primarni biološki nagoni => Sekundarni psihološki i socijalni motivi

KLASIČNE TEORIJE NAGONA KOD LJUDI

PSIHOANALIZA I BIHEJVORIZAM

Sličnosti

Dogmatičnost => Rogobatnost

Psihoanaliza:

Strah od pauka = strah od oralno proždiruće i analno kastrirajuće majke!

Bihejviorizam:

Očekivanje = delimična anticipatorna reakcija na cilj!

KLASIČNE TEORIJE NAGONA KOD LJUDI

PSIHOANALIZA I BIHEJVORIZAM

Razlike

Metodologija istraživanja i definisanje pojmova

Psihoanaliza:

klinička metoda (npr. metoda slobodnih asocijacija)

hipotetički konstrukti (npr. fantazam odojčeta da proždire majku)

Bihejviorizam:

eksperiment (stroga kontrola uslova)

operacionalno definisani pojmovi (npr. glad = x sati ne jedenja)

SAVREMENE TEORIJE NAGONA KOD LJUDI

EVOLUCIONA PSIHOLOGIJA I NEURONAUKA

Evoluciono poreklo nagona (Buss)

Svi nagoni su komponente instinktivnih ponašanja koja su prošla „selekcionu lutriju“ i fiksirala se genetski.

Neuralna osnova nagona (Panksepp)

Nagonska ponašanja su „hardverski“ regulisana kao neuro-biohemijski sistemi.

Psihološka modifikacija nagona (Eagly & Wood)

Nagonska ponašanja se uobličavaju kroz interakciju sa sredinom, prvenstveno socijalnom.